

การติดตามและประเมินผลสมรรถนะการอบรมหลักสูตรการพยาบาล
เฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น): เปรียบเทียบความคิดเห็น
ระหว่างผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชา
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

A Follow-up and Competency Evaluation of Nurse Practitioners Curriculum
(Primary Medical Care): Comparison of Opinions between Nurse Practitioner Graduates
and Supervisors at Boromarajonani College of Nursing, Bangkok

ปรียาวรรณ วิบูลย์วงศ์ (Preeyawan Vibulwong)*

วันดี ไชยทรัพย์ (Vandee Chaiyasup)*

กัลปंगा โชสิวาสกุล (Kalpangha Chosiwasukul)*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป(การรักษาโรคเบื้องต้น) และเปรียบเทียบสมรรถนะทางการพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป(การรักษาโรคเบื้องต้น) และตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5 จำนวน 44 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการอบรม จำนวน 44 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการอบรม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.83 การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าที (Independent t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) และผู้บังคับบัญชา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับดี

* อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

2. ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) และผู้บังคับบัญชา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริมป้องกันฟื้นฟูสภาพ อยู่ในระดับดี

3. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาล เฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชาพบว่าสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป ด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการตรวจวินิจฉัย การรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริมป้องกัน ฟื้นฟูสภาพ และสมรรถนะโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การติดตาม/ประเมินผลสมรรถนะการอบรม/การพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป

Abstract

A descriptive study was designed to follow up and evaluated nursing competencies of nurse practitioners perceived by the graduates and their superiors. The purpose of this descriptive study was to examine nursing competencies after graduation from the Nurse Practitioner (Primary Medical Care) Program at Boromarajonani College of Nursing, Bangkok and to compare the competencies evaluated by the graduate themselves and those evaluated by their superiors. Forty four graduates and their superiors are completed the questionnaires. The instrument was developed by the researchers. Content validity was approved by the experts and the reliability tested by Cronbach alpha coefficient was 0.83. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and independent t-test.

The major finding are as following:

1. Competencies of each item evaluated by Graduates and their superiors were at good level
2. Competencies on planning and practice, diagnosis and treatment, and health promotion and rehabilitation evaluated by Graduates and their superiors were at good level
3. The comparison of opinions in nursing competency between Graduates and their superiors is no different significance

Keywords : Follow up/Competency Evaluation/Nurse Practitioners Curriculum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิในระดับชาติให้ได้มาตรฐานภายใต้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ทำให้มีการปรับเปลี่ยนโดยมีการบริการสุขภาพเชิงรุก และมุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกัน และการควบคุมโรค เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี สามารถพึ่งตนเองในการดูแลสุขภาพตนเองได้ โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับสถานพยาบาล สถานือนามัย และศูนย์สุขภาพชุมชนขึ้นเป็น “โรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพสต.)” ซึ่งเป็นสถานพยาบาลระดับปฐมภูมิซึ่งเป็นที่ใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด และเพื่อให้สถานพยาบาลระดับปฐมภูมิมีมาตรฐาน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถ และมีมาตรฐานในการดูแลผู้รับบริการด้วย ผู้ปฏิบัติงานในสถานบริการระดับปฐมภูมิส่วนใหญ่เป็นพยาบาลเวชปฏิบัติที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้รับบริการและสามารถให้การรักษายาบาลในระดับปฐมภูมิได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นมากที่จะต้องมีการพัฒนาของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานปฐมภูมิต่างๆ ให้มีทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะของพยาบาลเวชปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ในฐานะสถาบันผลิตและพัฒนาบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ หรือโรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพสต.) ให้มีความรู้ความสามารถ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิรูประบบสุขภาพ นโยบายสุขภาพ และระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ การดูแลสุขภาพประชาชนครอบคลุมมิติการสร้างเสริมสุขภาพ การรักษารอคเบื้องต้น การฟื้นฟูสุขภาพ การให้ความรู้ด้านสุขภาพและพัฒนา

ทักษะการให้บริการในสถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถปรับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองในการสร้างสุขภาพที่ดีของประชาชน ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) ให้ลึกซึ้งในด้านความรู้สมรรถนะ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างกว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และความเจริญทางวิทยาศาสตร์ที่รวดเร็วไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การเป็นพยาบาลเวชปฏิบัติที่มีคุณภาพ สามารถแก้ปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ได้จัดการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) และได้ให้ผู้เข้าอบรมประเมินผล รวมทั้งวิทยาลัยได้นำผลการอบรมมาพัฒนาการจัดการอบรมและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการอบรม และให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะและสมรรถนะตรงตามเกณฑ์ที่สภาการพยาบาลกำหนด ดังนั้นการติดตามประเมินความพึงพอใจของหน่วยงานต้นสังกัดต่อสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมดังกล่าว นับเป็นการประเมินผลที่สำคัญที่ทำให้ทราบถึงความสามารถในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชา และตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้รับบริการและหน่วยงาน ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ใช้ผลผลิตต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว วิทยาลัยพยาบาลบรม-
ราชชนนี กรุงเทพ มีความจำเป็นต้องดำเนินการวิจัย
ติดตามและประเมินผลหน่วยงานต้นสังกัดต่อสมรรถนะ
ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) เพื่อให้
ทราบถึงความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อ
สมรรถนะของบุคคลภายหลังสำเร็จการอบรมหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษา
โรคเบื้องต้น) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
โดยมีความมุ่งหวังที่จะนำผลจากการวิจัยดังกล่าวมา
เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร พัฒนา
ศักยภาพของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาล
เฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป(การรักษาโรคเบื้องต้น)
ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บังคับบัญชา และ
หน่วยงานต้นสังกัด และให้ผู้สำเร็จการอบรมมีทักษะ
และสมรรถนะตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีความรู้
ความสามารถ ความก้าวหน้า ทันสมัย เหมาะสมกับ
เทคโนโลยียุคโลกาภิวัตน์ และตอบสนองความต้องการ
ของผู้ใช้บริการในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป
ของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป(การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ตามความคิด
เห็นของผู้สำเร็จการอบรม

2. สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป
ของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ตามความคิด
เห็นผู้บังคับบัญชา

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการ
อบรมและผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะทางการพยาบาล
เวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษา

โรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
กรุงเทพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรค
เบื้องต้น) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความ
คาดหวังของผู้เข้ารับการอบรม/หน่วยงานต้นสังกัด
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และนโยบายของกระทรวง
สาธารณสุข และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย
(Descriptive Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่
ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการ
อบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติ
ทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5 ทุกคนที่สำเร็จ
การอบรมจำนวนทั้งสิ้น 44 คน และผู้บังคับบัญชาชั้น
ต้นของผู้สำเร็จการอบรมจำนวน 44 คน โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลสมรรถนะ
ของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้สำเร็จการอบรม และ
ผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการรวบรวม
วรรณกรรม ประกอบด้วย คำถาม 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูล
ทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรม 2) ความคิดเห็นของ
ผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะ
ทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรม
ด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการ
ตรวจวินิจฉัย และการรักษาโรคเบื้องต้น ด้านการ
ส่งเสริม ป้องกัน พันฟูสุขภาพ จำนวน 32 ข้อ ลักษณะ

คำตอบของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลตามคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรม ระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1.00-1.49 สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรม ระดับดีมากที่สุดเท่ากับ 4.50-5.00

แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลเวชปฏิบัติ 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย 1 ท่าน หลังจากปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ผ่านการอบรมในหลักสูตรเดียวกัน ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา คอนบาร์ค พบว่า แบบสอบถามสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และผู้บังคับบัญชาเท่ากับ 0.89

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จากหน่วยราชการที่ผู้สำเร็จการอบรมปฏิบัติงานอยู่ ให้แบบสอบถามส่งให้กับผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชา ตามรายชื่อที่แนบไป เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล และให้ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชา โดยจำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมระหว่างความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาโดยใช้ Independent t-test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สำเร็จการอบรมส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 53.3 เป็น เพศหญิง ร้อยละ 90.0 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่สถานีนอนามัย ร้อยละ 73.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 90.0 มีเพียง 3 คนที่จบระดับปริญญาโท รายได้น้อยกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 33.3 และปฏิบัติงานในหน่วยงานระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 53.3

ส่วนผู้บังคับบัญชาพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 66.7 จำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ ร้อยละ 73.3 และ 26.7 ตามลำดับ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.3 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.0 มีรายได้มากกว่า 20,000 ขึ้นไป และระยะเวลาปฏิบัติในหน่วยงานมากกว่า 6 ปี ร้อยละ 50.0

2. สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชา

ระดับสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคอยเบื้องต้น) ผู้สำเร็จการอบรมเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะโดยรวมในระดับดี โดยด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.28 , S.D. = .62) และด้านการส่งเสริม ป้องกัน พื้นฟูสุขภาพน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.10 , S.D. = .63) ส่วนผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยด้านการตรวจวินิจฉัยและการรักษารอคอยเบื้องต้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.32 , S.D. = .50) และด้านการส่งเสริมป้องกันพื้นฟูสุขภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.11 , S.D. = .62) เช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการอบรมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการ และผู้บังคับบัญชารายด้านและโดยรวม

สมรรถนะพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป	ผู้สำเร็จการอบรม			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล	4.28	.62	ดี	4.20	.54	ดี
2.การตรวจวินิจฉัยและการรักษาโรคเบื้องต้น	4.15	.59	ดี	4.32	.50	ดี
3.การส่งเสริมป้องกันฟื้นฟูสุขภาพ	4.10	.63	ดี	4.11	.62	.
รวม	4.17	.61	ดี	4.21	.55	ดี

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .56) อันดับ 2 คือ ให้ข้อมูลโดยตระหนักถึงสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารในการรักษาพยาบาลของผู้รับบริการได้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .63) อันดับ 3 มี 2 สมรรถนะ คือ การให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน รักษาโรค และการฟื้นฟูสุขภาพ และให้การดูแลผู้รับบริการโดยคำนึงถึงคุณค่า ค่านิยม วิถีชีวิต และการดูแลสุขภาพของบุคคลในแต่ละวัฒนธรรมและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .57) และพบว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปที่น้อย 3 อันดับแรก คือ มีสมรรถนะการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ต้นทุนสุขภาพในการดูแลผู้รับบริการน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .61) อันดับ 2 คือ การวางแผนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นระบบและชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานของรัฐบาลและปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .64) และอันดับ 3 คือ การรวบรวมและ

ประเมินภาวะสุขภาพของผู้รับบริการอย่างถูกต้องครบถ้วน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .62)

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปในระดับดีถึงดีมากโดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .56) อันดับ 2 มี 2 สมรรถนะ คือ ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยในภาวะฉุกเฉินได้ถูกต้องเหมาะสม และการพิจารณาส่งต่อผู้ป่วยได้ถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .51 เท่ากัน) ส่วนสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะต่ำที่สุด อันดับแรก คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ต้นทุนสุขภาพในการดูแลผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .80) อันดับ 2 คือ การวางแผนการปฏิบัติการพยาบาลอย่างเป็นระบบและชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานของรัฐบาลและปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.87$, SD = .57)

ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความเห็นตรงกันว่าสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป ที่ผู้สำเร็จการอบรมมีค่าเฉลี่ยในระดับดีมาก คือ ให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยคำนึง

ถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ และสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปที่ผู้สำเร็จการอบรมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ต้นทุนสุขภาพในการดูแลผู้รับบริการ

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการอบรมตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชา

ผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอค

เบื้องต้น) และผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลด้านการตรวจวินิจฉัย การรักษารอคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริม ป้องกันฟื้นฟูสุขภาพ และสมรรถนะโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 2 ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปในระดับสูงกว่าผู้สำเร็จการอบรมในด้านด้านการตรวจวินิจฉัยและการรักษารอคเบื้องต้น

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรม และ ผู้บังคับบัญชารายด้านและโดยรวม (n=44)

สมรรถนะทางการพยาบาล	ผู้สำเร็จการอบรม		ผู้บังคับบัญชา		t	p-value	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล	4.28	0.62	4.20	0.54	-.93	.90	
2. ด้านการตรวจวินิจฉัยและการรักษารอคเบื้องต้น	4.15	0.59	4.32	0.50	-.13	.90	
3. ด้านการส่งเสริมป้องกันฟื้นฟูสุขภาพ	4.10	0.63	4.11	0.62	-.11	.92	
รวมทุกด้าน	4.17	0.61	4.21	0.55	-.42	.65	NS

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การติดตามและประเมินผลสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรม และผู้บังคับบัญชา พบว่า

1. ผู้สำเร็จการอบรมมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับดี และมีเพียงข้อ 8

“ให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมโดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ที่ผู้สำเร็จการอบรมเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะมากที่สุด อภิปรายได้ว่าผู้สำเร็จการอบรมนั้นเป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) หัวข้อบทบาทของพยาบาลในหน่วยปฐมภูมิด้านการบริการที่มุ่งประเด็นให้บริการ

อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณิ ตปนิยากร และมาลินี อยู่ใจเย็น (2552) นiramัย อูสาหะ และงามนิตย์ รัตนานุกูล(2551) ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ เพ็ญแข พินิจ และ จันจิรา สุวรรณทิน ประภา (2550) ประกอบกับ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ได้กำหนดการปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลไว้ดังนี้ “พยาบาลพึงประกอบวิชาชีพตามความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” และ “พยาบาลพึงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค ตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพของบุคคล” (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2553) นอกจากนั้นในปัจจุบันการให้การพยาบาลต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วย เนื่องจากสภาวิชาชีพ ได้แก่ แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา และคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลป์ ได้ร่วมกันประกาศสิทธิของผู้ป่วย เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2541 ไว้ว่า ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะรับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม ลัทธิการเมือง เพศ อายุ และลักษณะของการเจ็บป่วย (สภาการพยาบาล, 2553) ดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลจะต้องปฏิบัติต่อผู้ใช้บริการทุกรายเท่าเทียมกันอย่างสุภาพอ่อนโยน เอื้ออาทร เคารพในความเชื่อมั่นเกี่ยวกับศาสนา และละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ จึงทำให้ผู้สำเร็จการอบรมมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะในข้อนี้ระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่เห็นว่า ผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการในระดับดีมากเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นสมรรถนะที่ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการอบรมเห็นว่าผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะอยู่ในระดับดี คือ ข้อ 5 “ให้ข้อมูลโดยตระหนักถึงสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารในการรักษาพยาบาลของผู้รับบริการได้” ข้อ 7

“ให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการในการ ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน รักษาโรค และการฟื้นฟูสภาพ” และข้อ 10 “ให้การดูแลผู้รับบริการโดยคำนึงถึงความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิต และการดูแลสุขภาพของบุคคลในแต่ละวัฒนธรรมและท้องถิ่น” ในขณะที่ผู้สำเร็จการอบรมเห็นว่า ตนเองมีสมรรถนะในระดับดีเหมือนกัน อภิปรายได้ว่า เนื่องจากหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) นั้นเน้นให้ผู้เข้าอบรมให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน รักษาโรค และการฟื้นฟูสภาพ และให้ข้อมูลโดยตระหนักถึงสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารในการรักษาพยาบาลของผู้รับบริการได้ และให้การดูแลผู้รับบริการโดยคำนึงถึงความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิต และการดูแลสุขภาพของบุคคลในแต่ละวัฒนธรรมและท้องถิ่น (หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป การรักษารอคเบื้องต้น, 2545) ผู้สำเร็จการอบรมซึ่งเป็นผู้ได้รับการอบรมตามหลักสูตรนี้อาจมีความคาดหวังที่จะสามารถแสดงสมรรถนะในด้านต่าง ๆ เหล่านั้นให้ได้มากกว่าขณะที่ฝึกอบรม แต่ในขณะปฏิบัติงานจริงอาจต้องทำงานทั้งการบริหารและเอกสาร ดังนั้นอาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่คาดหวัง จึงเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะเพียงระดับดี ในขณะที่ผู้บังคับบัญชานั้นเห็นว่าผู้สำเร็จการอบรมมีสมรรถนะเหล่านั้นในระดับดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนากิจการปฏิบัติภายหลังการฝึกอบรม

ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความเห็นตรงกันว่า สมรรถนะที่ผู้สำเร็จการอบรมมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะน้อยที่สุดเท่ากัน คือ ข้อ 2 “ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และการวิเคราะห์ต้นทุนสุขภาพในการดูแลและผู้รับบริการ” ($\bar{X} = 3.67$ เท่ากัน) นั้น อาจเนื่องมาจากแม้จะมีวิชานโยบายสุขภาพและการพยาบาลอยู่ในหลักสูตร และเป็นวิชาแกนก็ตามแต่มีจำนวนเพียง 2 หน่วยกิต ซึ่งใช้เวลาในการเรียนการสอน 30 ชั่วโมง และหัวข้อที่สอนไม่ได้เน้นเกี่ยวกับ

เศรษฐศาสตร์สุขภาพมากนัก ประกอบกับ สถานบริการที่ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอยู่นั้น ส่วนใหญ่ คือ สถานีอนามัย ซึ่งเป็นหน่วยบริการของรัฐ ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล และอยู่ภายใต้การดูแลของสาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุขจังหวัด ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่า ผู้สำเร็จการอบรมไม่ได้แสดงสมรรถนะในด้านนี้อย่างเด่นชัด จึงมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด แม้จะมีระดับของสมรรถนะอยู่ในระดับมากก็ตาม

2. สมรรถนะทางการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป ด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลด้านการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริม ป้องกัน พ้นพหุสภาพ และโดยรวมทุกด้าน ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ และคณะ (2550) ได้ติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 2, 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครชุม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) ที่ประเมินโดยผู้ผ่านการอบรม ผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาระดับต้นโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งอภิปรายได้ว่า ในการเรียนการสอนขณะฝึกอบรมนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติจากสถานการณ์จริงภายใต้การนิเทศของอาจารย์จากวิทยาลัยและพยาบาลพี่เลี้ยงที่แหล่งฝึก ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบกับผู้สำเร็จการอบรมทุกคนเป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งปฏิบัติงานภายใต้มิติการรักษา การส่งเสริมป้องกัน และพหุสภาพของผู้รับบริการอยู่แล้ว และมีประสบการณ์การทำงาน เมื่อผ่านการอบรม 4 เดือนในหลักสูตรนี้ จึงสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ ทั่วไปจากการศึกษาอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ จึงทำให้ทั้งผู้สำเร็จ

การอบรม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า สมรรถนะการพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไปของผู้สำเร็จการอบรมอยู่ในระดับดีทุกด้านและโดยรวม

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะทางการพยาบาลของพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป พบว่า ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลด้านการตรวจวินิจฉัย การรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริม ป้องกัน พ้นพหุสภาพ และสมรรถนะทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ กับคณะ (2550) ได้ติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 2 พบว่า ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาลด้านการตรวจวินิจฉัย การรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริม ป้องกัน พ้นพหุสภาพ และสมรรถนะทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับการศึกษาของวรรณดี ตปนียากร และมาลินี อยู่ใจเย็น (2552) ได้ติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 4 พบว่า ผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นต่อสมรรถนะด้านการวางแผนและการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการตรวจวินิจฉัย การรักษาโรคเบื้องต้น และด้านการส่งเสริม ป้องกัน พ้นพหุสภาพ และสมรรถนะทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน อภิปรายได้ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยจากความจำกัดของการเรียนการสอนในหลักสูตร จึงไม่สามารถรับผู้เข้ารับการอบรมมากกว่านี้ ทำให้พบว่าผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชามีความเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมสอดคล้องกัน และเนื่องจากผู้สำเร็จ

การอบรมและผู้บังคับบัญชา ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 ทำงานที่โรงพยาบาล อายุ ประสบการณ์การทำงานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ทำให้การทำงานต้องทำงานเป็นทีม และลักษณะการทำงานในระดับบริการปฐมภูมิที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นทุกคนต้องแสดงสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายจึงทำให้ผลการประเมินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยติดตามประเมินผลสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะ

ทางเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น) รุ่นที่ 5 มีประเด็นที่ควรนำมาเป็นข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดการอบรม ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้แนวทางในการประยุกต์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ และการวิเคราะห์ต้นทุนสุขภาพในการดูแลผู้รับบริการเพิ่มขึ้น

2. พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และนโยบายด้านสาธารณสุข

เอกสารอ้างอิง

- ชลลดา ตียะวิสุทธิ์ศรี และคณะ. (2551). การติดตามผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรผู้บริการสาธารณสุข ระดับต้น รุ่นที่ 16/2539 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พุทธชินราช. พิษณุโลก: รายงานวิจัย.
- ชาญ สวัสดิ์สาส์. (2544). คู่มือการประเมิน และติดตามผลการอบรมสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2543). การประเมินผลการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: อีระป้อมวรรณกรรม.
- นิรามัย อูสาหะ และงานนิตย์ รัตนานุกูล. (2551). การติดตามสมรรถนะทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ. รายงานวิจัย.
- ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ และคณะ. (2550). การติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) รุ่นที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. รายงานวิจัย.
- ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ และคณะ. (2550). การติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) รุ่นที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. รายงานวิจัย.
- ปาณิสรา ส่งวัฒนายุทธ และคณะ. (2550). การติดตามประเมินผลผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) รุ่นที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. รายงานวิจัย.
- วรรณิ ตปนิยากร และมาลินี อยู่ใจเย็น. (2552). การติดตามและประเมินผลสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) ปีการศึกษา 2549 รุ่นที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ. รายงานวิจัย.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ. คู่มือผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ. หลักสูตรการอบรมการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ.
- สมจิต หนูเจริญกุล และคณะ. (2550). บทเรียนจากกรณีศึกษาเส้นทางสู่ความสำเร็จของพยาบาลเวชปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพชุมชน 2550.
- ภัทรมน ทับสูงเนิน และวาสนี วิเศษฤทธิ์. สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสมอจันทร์ธีระวัฒน์สกุล และศรีสุนทรา เจริมวรพิพัฒน์. (2553). การติดตามและประเมินผลสมรรถนะของ
ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางระยะสั้นนานาชาติ ปีการศึกษา 2549 – 2551
(รุ่นที่ 7 – 9) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. รายงานวิจัย.

อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย และคณะ. (2546). การติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลครอบครัวของ
ผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลครอบครัว วิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี ยะลา พ.ศ. 2545. รายงานวิจัย.

อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย และคณะ. (2551). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้าใจมนุษย์และสังคมใน
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (รักษาโรคเบื้องต้น) วิทยาลัยพยาบาลบรม
ราชชนนี สุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (2553). จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก [www.tnc.or.th/
knowledge/know.03.htm](http://www.tnc.or.th/knowledge/know.03.htm) ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2553.

สภาการพยาบาล. (2553). สิทธิผู้ป่วย (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.tnc.or.th/knowledge/know.04.htm
ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2553.